

Озмуни тақсимои довталабон ба муассисаҶои таълимӢ баъд аз коркарди пурраи варақаҶои ҷавобҶои довталабон ва муайян кардани балҶои бадастovarдаашон бо воситаҶои муосири технологияҶои иттилотию коммуникатсионӢ, алгоритм ва барномаи компютери махсус амалӢ мешавад.

Ба озмуни тақсимои танҶо довталабоне роҳ меёбанд, ки вобаста аз навӢи ихтисосҶои интихобкардаашон аз Ҷамаи субтестҶои дахлдор ва қисм(Ҷо)-и дигари зарурӢ (имтиҳонҶои эҷодӢ ва (ё) маҳорати махсус ва имтиҳонҶои иловаҶии таҳассусӢ, агар ихтисосҶои интихобшуда супоридани ҷунин имтиҳонҶоро талаб кунанд) холҶои гузариши фанниро соҳиб шуда бошанд.

Барои ҳар яке аз даврҶои имтиҳонҶо то 3 озмун – тақсимои асосӢ, тақсимои такрорӢ ва тақсимои такрорӢи иловаҶӢ баргузор мешавад.

16.1

ТАРТИБ (РАВАНД)-И ТАҚСИМОТ

Бо фарқ аз холҶои гузариши фаннӢ, ки онҶоро пеш аз эълони натиҷаҶо Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар мекунад, бали гузариш пешакӢ муайян карда намешавад ва қимати он барои ҳар комбинатсияи ихтисос танҶо пас аз озмуни тақсимои довталабон ба муассисаҶои таълимӢ маълум мешавад. Масалан, барои комбинатсияи ихтисоси 198010101 – “Амнияти компютерӢ” аз Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, шакли таҳсил – рӯзона ва намуди таҳсил – ройгон, соли 2025-ум тибқи нақша 5 ҷой ҷудо шуда буд ва шумораи довталабоне, ки ин комбинатсияи ихтисосро интихоб карда, ба озмуни тақсимои роҳ ёфта буданд, 976 нафарро ташкил дод. Дар озмуни тақсимои аз ин миқдор довталабон Ҷамон 5 нафаре, ки нисбат ба дигарон балҶои баландтар доштанд, аз рӯи ин комбинатсияи ихтисос гузаронида шуданд ва бали довталаби 5-ум (дар рӯйхат бо тартиби камшавии балҶо), ки ба 311,7860 баробар буд, бали гузариш дар ин комбинатсияи ихтисос эълон карда шуд. Яъне, бали гузариш ин бали умумии аз имтиҳонҶо бадастovarдаи Ҷамон довталабе аст, ки аз рӯи комбинатсияи ихтисоси муайян дар ҷойи охири тибқи нақшаи қабул ҷудогардида гузаронида шудааст.

Дар раванди тақсимои довталабон аз рӯи ихтисосҶо ба муассисаҶои таълимӢ меёрҶои зерин ба назар гирифта мешаванд: **комбинатсияҶои ихтисосҶои интихобкарда ва бартарии онҶо, шумораи ҷойҶо тибқи нақшаи қабули донишҷӯён ба муассисаҶои таълимӢ, балҶои умумии бадастovarдаи ҳар як довталаб.**

Вобаста аз навӢи ихтисосҶо тақсимои довталабон аз рӯи комбинатсияи ихтисосҶои интихобкардаашон дар асоси балҶои умумии зерин анҷом дода мешавад:

– бали умумие, ки аз ҷамъи бали аз қисми А, инчунин бали аз Ҷисоби имтиёз ё коэффитсиент (дар ҳолати доштани ҷунин имтиёз) бадастovarдаи довталаб Ҷосил шудааст – барои ихтисосҶо, ки супоридани танҶо қисми А-ро талаб мекунанд;

– бали умумие, ки аз ҷамъи балҶои аз ду субтести аввали қисми А (субтестҶои 1-ум ва 2-юм) ва аз қисми В, инчунин бали аз Ҷисоби имтиёз (дар ҳолати доштани ҷунин имтиёз) бадастovarдаи довталаб Ҷосил шудааст – барои ихтисосҶо, ки супоридани ду субтести аввали қисми А (субтестҶои 1-ум ва 2-юм), инчунин қисми В-ро талаб мекунанд;

– бали умумие, ки аз ҷамъи балҶои аз қисми Б, инчунин бали аз Ҷисоби имтиёз (дар сурати доштани ҷунин имтиёз) бадастovarдаи довталаб Ҷосил шудааст – барои ихтисосҶо, ки супоридани танҶо қисми Б-ро талаб мекунанд;

– бали умумие, ки аз ҷамъи балҶои аз ду субтести аввали қисми Б (субтестҶои 1-ум ва 2-юм) ва қисми В, инчунин бали аз Ҷисоби имтиёз (дар ҳолати доштани ҷунин имтиёз) бадастovarдаи довталаб Ҷосил шудааст – барои ихтисосҶо, ки супоридани ду субтести аввали қисми Б (субтестҶои 1-ум ва 2-юм), инчунин қисми В-ро талаб мекунанд;

– бали умумие, ки аз ҷамъи балҳои аз қисмҳои А ва Г, инчунин бали аз ҳисоби имтиёз (дар сурати доштани чунин имтиёз) бадастovarдаи довталаб ҳосил шудааст – барои ихтисосҳое, ки супоридани қисмҳои А ва Г-ро талаб мекунад.

Бале, ки довталаб аз қисми В (имтиҳонҳои эҷодӣ ва (ё) маҳорати махсус) ё Г (имтиҳонҳои иловагии таҳассусӣ) ба даст овардааст, танҳо барои ихтисосҳое ба назар гирифта мешавад, ки супоридани чунин имтиҳонҳоро талаб мекунад, яъне чунин бал ба ихтисосҳои дигар дахл надорад.

Инчунин, бали аз қисми Г.1 бадастovarдаи довталаб, ки имтиҳони онро дар филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе супоридааст, барои ихтисосҳои Донишгоҳи Осиёи Марказӣ ва баръакс, бали аз қисми Г.2 соҳибгардидаи довталаб, ки имтиҳони онро дар Донишгоҳи Осиёи Марказӣ супоридааст, барои ихтисосҳои филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе ба назар гирифта намешавад.

Бали аз ду субтести охир (3-юм ва 4-ум)-и қисми А ё аз як субтести охир (3-юм)-и қисми Б бадастovarдаи довталаб барои ихтисосҳое, ки супоридани қисми В-ро талаб мекунад, ба назар гирифта намешавад.

Раванди тақсимои довталабон қадамҳои зеринро дар бар мегирад:

Қадами 1-ум. Тартиб додани рӯйхатҳои довталабон. Дар доираи гурӯҳҳои ихтисосҳо барои ҳар яке аз комбинатсияҳои ихтисосҳо рӯйхати довталабони онҳоро интихобкарда, ки ба озмуни тақсимои роҳ ёфтаанд, тартиб дода мешавад. Дар рӯйхатҳо номи довталабон аз рӯйи камшавии балҳои умумияшон ботартиб оварда мешавад.

Азбаски ҳар довталаби ба озмун роҳёфта дар давраи бақайдгирӣ имкони интихоби то 12 комбинатсияи ихтисосҳоро дорад, дар оғози раванди тақсимои як довталаб метавонад дар рӯйхатҳои довталабони якчанд комбинатсияи ихтисосҳо ҳамчун довталаби шартан ба муассисаҳои таълимӣ тақсимои шуда ҷой гирад.

Қадами 2-юм. Таҳлили рӯйхати довталабон. Номи ҳар як довталаби шартан тақсимои шуда аз рӯйи комбинатсияҳои ихтисосҳои интихобкардаи ӯ санҷида мешавад. Агар номи довталаб ҳамзамон дар якчанд рӯйхат бошад, номи ӯ танҳо дар комбинатсияи ихтисоси бартари интихобаш баландтар гузошта шуда, аз рӯйхатҳои дигар муваққатан тоза карда мешавад ва ба чунин рӯйхатҳо номи довталабони навбатӣ ворид мегардад. Ин амалро барномаи компютерӣ тибқи алгоритми муайяншуда то анҷоми коркарди пурраи рӯйхатҳои комбинатсияҳои ихтисосҳо тақрибан иҷро мекунад. Коркарди рӯйхатҳо то даме давом меёбад, ки барномаи компютерӣ ҳамаи довталабони дар озмуни тақсимои иштироккунандаро ба муассисаҳои таълимӣ пурра тақсимои кунад ё ҷойҳои барои комбинатсияҳои ихтисосҳо ҷудошуда мувофиқи нақшаи қабули муассисаҳо пур шавад. Ҳамин тариқ, агар балҳои соҳибгаштаи довталаб барои якчанд ё ҳадди ақал, як комбинатсияи ихтисоси интихобкардааш дар доираи ҷойҳои нақшавии ҷудошуда кофӣ бошад, баъди анҷоми пурраи раванди тақсимои номи довталаб танҳо дар рӯйхат аз рӯйи як комбинатсияи ихтисос боқӣ мемонад ва агар балҳои бадастovarдаи ӯ дар доираи ҷойҳои тибқи нақша ҷудошуда барои ҳеҷ яке аз комбинатсияҳои ихтисосҳои интихобкардааш кофӣ набошад, тақсимои намешавад, яъне номи ӯ дар ягон рӯйхат боқӣ намемонад.

Қадами 3-юм. Тартиб додани рӯйхатҳои охирини довталабон. Дар раванди тақсимои барои ҳар яке аз комбинатсияҳои ихтисосҳо, вобаста аз муассисаҳои таълимӣ, шакл ва намуди таҳсил, рӯйхатҳои охирини довталабони ба ин муассисаҳо тақсимои шуда тартиб дода мешаванд. Баъдан рӯйхатҳоро, ки маълумоти заруриро дарбар мегирад, директори Марказ тасдиқ мекунад ва онҳо ба муассисаҳои таълимӣ расман пешниҳод карда хоҳанд шуд.

Қадами 4-ум. Қабули ҳуччатҳои довталабон дар муассисаҳои таълимӣ. Комиссияҳои қабули муассисаҳои таълимӣ мувофиқи рӯйхатҳои пешниҳоднамудаи Марказ қабули ҳуччатҳои довталабон, аз ҷумла ба расмият даровардани парвандаҳои шахсӣ ва бастанӣ шартномаҳоро дар асоси қоидаҳои қабул ба роҳ мемонанд. Роҳбарони муассисаҳои таълимӣ оид ба қабули ин довталабон ба курси яқум фармоиш ба имзо мерасонанд.

Барои моҳият ва тартиби озмуни тақсимои довталабонро ба муассисаҳои таълимӣ таҳсилоти миёна ва олии касбӣ беҳтар сарфаҳм рафтани хонандагон ин ҷо он алоҳида ва ба таври сода шарҳ дода мешавад:

1) Тақсимои довталаб аз рӯйи яке аз комбинатсияҳои ихтисосҳои интихобкарда ва бартарии интихобаш, инчунин мувофиқи ҷойи довталаб дар рӯйхате, ки модули барномавии махсус тибқи балҳои умумии дахлдори бадастовардаи довталабон барои ҳар яке аз комбинатсияҳои ихтисосҳои мазкур тартиб медиҳад, анҷом дода мешавад.

2) Тақсимои довталаб дар раванди озмуни тақсимои аввал аз рӯйи комбинатсияи ихтисосе, ки дар рӯйхати ихтисосҳояш довталаб дар ҷойи яқум нишон додааст (яъне бартарии интихобаш яқум), баррасӣ карда мешавад. Агар довталаб дар асоси бали умумии бадастовардааш аз рӯйи ихтисоси яқуми нишондодааш комёб шавад, тақсимои ӯ аз рӯйи ихтисосҳои баъдии интихобкардааш ба роҳ монда намешавад.

3) Агар довталаб дар асоси бали умумии бадастовардааш аз рӯйи комбинатсияи ихтисосе, ки дар рӯйхати ихтисосҳо дар ҷойи яқум нишон додааст (яъне бартарии интихобаш яқум), нагузарад, он гоҳ тақсимои ӯ аз рӯйи комбинатсияи ихтисосе, ки дар рӯйхати комбинатсияҳои ихтисосҳо дар ҷойи дуюм нишон додааст (яъне бартарии интихобаш дуюм), ба роҳ монда мешавад. Раванди тақсимои бо ин тартиб то замоне идома меёбад, ки довталаб ё аз рӯйи яке аз ихтисосҳои интихобкардааш комёб мешавад ё аз рӯйи ҳеч яке аз ихтисосҳои интихобкардааш муваффақ намешавад.

4) Агар довталаб дар асоси бали умумии бадастовардааш аз рӯйи яке аз комбинатсияҳои ихтисосҳои интихобкардааш тақсимои шуда бошад, он гоҳ новобаста ба он, ки бали умумии бадастовардааш барои тақсимои шуданааш аз рӯйи ихтисосҳои баъдии интихобкардааш кофӣ аст, тақсимои ӯ аз рӯйи ихтисосҳои баъдии интихобкардааш баррасӣ намешавад. Ҷунин довталаб ҳуқуқи иштирок карданро дар тақсимои тақрорӣ низ надорад.

16.2

ОЗМУНИ ТАҚСИМОИ АСОСӢ

Натиҷаҳои ниҳонӣ, ки довталаб онро дар имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ соҳиб мегардад, барои тақсимои ва қабули довталаб ба ҳайати донишҷӯёни муассисаи таълимӣ таҳсилоти миёна ё олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон танҳо тавассути Марказ тибқи озмун асос ҳисобида мешаванд. Ин натиҷаҳо танҳо дар соли имтиҳонсупорӣ эътибор дошта, солҳои минбаъда ба назар гирифта намешаванд. Пас аз ҷамъбасти натиҷаҳои ниҳонӣ имтиҳонҳои озмуни тақсимои асосӣ (яқуми) довталабон баргузор мегардад.

Тақсимои асосӣ тибқи тартиби муқарраркардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда мешавад.

16.3

ОЗМУНҲОИ ТАҚСИМОИ ТАҚРОРӢ

Барои довталабоне, ки ба озмуни тақсимои асосӣ роҳ ёфта, комёб нагардидаанд, яъне, донишҷӯ нашудаанд, аз рӯйи ихтисосҳое, ки тибқи онҳо дар муассисаҳои таълимӣ баъди озмуни тақсимои ҷойҳои холӣ боқӣ мемонанд, озмунҳои тақсимои тақрорӣ баргузор мешавад. Азнавбақайдгирии довталабон барои иштирок дар озмунҳои тақсимои иловагӣ тибқи тартиби муқарраркардаи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда мешавад.

Феҳристи ихтисосҳои тибқи онҳо дар муассисаҳои таълимӣ баъди озмуни тақсимои асосӣ ҷойҳои ҳолӣ боқимонда, ки барои озмуни тақсимои такрорӣ пешниҳод мегарданд, дар шакли электронӣ дар сомонаи Марказ нашр ва дар шакли ҷопӣ дар нуқтаҳои бақайдгирӣ дастрас карда мешавад.

Ба довталабоне, ки ҳуқуқи иштирокро дар озмун(ҳо)и тақсимои такрорӣ доранд, дар бораи замони дар кадом нуқтаи бақайдгирӣ барои азнавбақайдгирӣ ҳозир шуданашон паём (SMS)-и ройгон фиристода мешавад. Ин паём ба рақами телефони мобилии довталаб фиристода мешавад.

Барои иштирок дар чунин озмун(ҳо) довталаб бояд дар нуқтаи бақайдгирие, ки нишонияш дар паёмаки ба ӯ фиристодаи Марказ нишон дода шудааст, дар рӯзи дахлдор ҳозир гардида, аз нав сабти ном карда шавад. Рӯйхати нуқтаҳои бақайдгирӣ, инчунин маълумоти муфассал дар бораи тартиби азнавбақайдгирӣ ва озмун(ҳо)и тақсимои такрорӣ дар сомонаи Марказ ба нашр мерасад. Ҳангоми азнавбақайдгирӣ низ довталабон имкон доранд, ки аз рӯйи ихтисосҳое, ки дорои ҷойҳои холианд, то 12 комбинатсияи ихтисосҳоро дар доираи танҳо як гурӯҳи ихтисосҳо интихоб намоянд.

Довталаби ба озмуни тақсимои асосӣ роҳнаёфта ё дар асоси натиҷаи ин озмун аз рӯйи яке аз комбинатсияҳои ихтисосҳои интихобкардааш ба ягон муассисаи таълимӣ тақсимои шуда ҳуқуқи иштирок карданро дар озмун(ҳо)и тақсимои иловагӣ надорад.

Натиҷаҳои озмун(ҳо)и тақсимои такрорӣ аз рӯйи натиҷаҳои ҳар яке аз даврҳои иловагии имтиҳонҳо (тавассути кабинетҳои инфиродӣ, паёмҳо (SMS), дафтари асосии Марказ ва нуқтаҳои иттилоърасонӣ дар шаҳру ноҳияҳо) эълон мешавад (*нигаред ба “Тақвими ИМД-2026”, замимаи 1*).

Барои иштирок дар озмун(ҳо)и тақсимои такрорӣ довталаб бояд дар худро дар давраи азнавбақайдгирӣ бо пешниҳоди ҳуҷҷатҳои зерин аз нав сабти ном кунад:

Ҷадвали 16.1

Р/т	Навъи ҳуҷҷат	Номи ҳуҷҷат	Гурӯҳи шахсоне, ки ҳуҷҷатро бояд пешниҳод кунанд
1	Ҳуҷҷати тасдиқкунандаи шахсият	Шиносномаи шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва нусхаи он ё маълумотнома бо акс ва муҳр аз шӯбаи Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва нусхаи он	Шахсони ба синни 16 расида
		Шиносномаи хориҷӣ, нусхаи шиносномаи хориҷӣ ва маълумотнома аз ҷойи зист бо акс ва муҳр	Шаҳрвандони хориҷии ба синни 16 расида
		Шиносномаи хориҷии шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, нусхаи он ва маълумотнома аз ҷойи зист бо акс ва муҳр	Шахсони шиносномаи шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистонро надоштае, ки дорои шиносномаи хориҷии шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳастанд
		Шиносномаи шаҳрванди хориҷӣ ё шаҳодатномаи шахси бешаҳрвандӣ, ё ҳуҷҷати дигаре, ки тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуҷҷати тасдиқкунандаи шахсият аст, нусхаи он ва маълумотнома аз ҷойи зист бо акс ва муҳр	Шаҳрвандони хориҷии ба синни 16 расида
2	Варақаи бақайдгирӣ	Варақаи бақайдгирӣ, ки довталаб дар давраи пешинаи бақайдгирӣ гирифтааст	Шахсони ба синни 16 нарасида
			Ҳамаи довталабон

Р/т	Навъи ҳуҷжат	Номи ҳуҷжат	Гурӯҳи шахсоне, ки ҳуҷжатро бояд пешниҳод кунанд
3	Ҳуҷжат/ маълумоти тасдиқкунандаи пардохти маблағ	Расид (квитансия) ё рақами он аз яке аз банкҳои дахлдор, аз ҷумла Корхонаи воҳиди давлатии “Бонки амонатгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон «Амонатбанк»”, ҶСК «Бонки Эсхата», ё аз барномаҳои мобилии «Амонат Мобайл» ё «Эсхата Онлайн» оид ба пардохти маблағи иловагӣ .	Ҳамаи довталабон

Дар бораи натиҷаи озмуни тақсимот ба рақами телефони мобилие, ки онро довталаб дар вақти бақайдгирӣ нишон медиҳад, паём (SMS) фиристода мешавад ва довталаб аз он дар бораи комёб шудан ё нашуданаш аз рӯи яке аз комбинатсияҳои ихтисосҳои интиҳобкардааш огоҳ мегардад. Ин паёмаки телефонӣ (SMS) ба довталабон ройгон фиристода мешавад, аммо довталабон метавонанд, ки инчунин аз кабинети инфиродӣ ё бо муроҷиат (аз ҷумла тавассути телефон) ба Марказ ва нуқтаҳои иттилоърасонии дар шаҳру ноҳияҳо таъсисдодаи он аз натиҷаи тақсимот ба муассисаҳои таълимӣ огаҳӣ ёбанд. Рӯйхати нуқтаҳои иттилоърасониро Марказ дар сомонаш эълон мекунад. Дар бораи натиҷаи озмуни тақсимот, аз ҷумла бали умумии бадастовардаи довталаб дар доираи ҳар як комбинатсияи ихтисоси интиҳобкардааш; бали гузариш дар доираи ҳар яке аз комбинатсияҳо (агар довталаб дар озмун аз рӯи онҳо комёб нагардида бошад); матни огоҳкунанда дар бораи сари вақт ҳозир шудани довталаб дар муассисаи таълимии дахлдор (агар довталаб дар озмун аз рӯи яке аз интиҳобҳояш комёб шуда бошад) дар кабинети инфиродиааш маълумоти муфассал дода мешавад (барои огаҳӣ аз муҳлати эълони натиҷаҳои озмуноҳои тақсимот вобаста ба ҳар даври имтиҳонҳо *нигаред ба “Тақвими ИМД-2026”, замимаи 1*).

! Озмуни тақсимои довталабон аз рӯи комбинатсияҳои ихтисосҳои интиҳобкардашон тавассути таҷҳизоти компютерӣ ва таъминоти барномавии махсус бе таъсири омили инсонӣ ба роҳ монда мешавад. Дар раванди тақсимои довталаб ин шарт ҳатман эътибори зиёд дорад, ки ӯ дар даври бақайдгирӣ интиҳобҳояшро чӣ гуна аз рӯи бартарияшон нишон додааст, яъне тақсимот тибқи бартари интиҳобҳои довталаб иҷро мешавад. Бинобар ин, довталаб баъди тақсимот ҳуқуқи иваз кардани бартари (тартиби) интиҳобҳояш, яъне тағйир додани ҷойи комбинатсияҳои ихтисосҳои интиҳобкардаашро надорад.

! Довталаби дар озмуни тақсимот комёбшуда бояд дар муҳлати муқарраргардида ба муассисаи таълимии дахлдор барои номнависӣ ва қабул ҳозир шавад. Дар сурати бо сабаби узрнок ҳозир шуда натавоништанаш довталаб вазифадор аст, ки дар ин бора то рӯзи охирини муқарраршуда бо пешниҳоди ҳуҷҷати тасдиқкунанда ба муассисаи таълимӣ хабар диҳад, вагарна ҷойи худро ин довталаб дар муассисаи таълимӣ аз даст медиҳад ва ҷойи қабулшудаи ӯ дар озмуни тақсимои тақрорӣ пешниҳод мешавад. Инчунин, довталаби мазкур ҳуқуқи иштирокро дар озмуни тақсимои тақрорӣ надорад.

! Агар тибқи нақшаи қабул таълими ихтисос ба якҷанд забон пешбинӣ шуда бошад, муассисаҳои таълимӣ тақсимои донишҷӯёро ба гурӯҳҳои академӣ аз рӯи забони таҳсил бо дарназардошти нақшаи қабул, балҳои аз ИМД бадастовардаи донишҷӯён ва хоҳиши онҳо анҷом медиҳанд. Хоҳиши он донишҷӯёне дар навбати аввал ба назар гирифта мешавад, ки аз имтиҳонҳо нисбат ба дигарон балҳои зиёдтар дошта бошанд.